

*Levél Kálmán Tündének,
aki egy éve hagyott itt bennünket
– meggyőződésem, hogy olvassa*

Kedves Tündém,
a tény, hogy kiléptél („mint egy rossz cipőből”) a földi nehézkedési kötelezettségekből („Newton”), nem jelenti azt, hogy megszabadulsz sürgető-panaszkodó-(beléd)kapaszkodó leveleimtől, amelyek a fenti megszólítással kezdődtek húsz éven keresztül napi (néha napi tízszeri-hússzori) gyakorisággal – e-mailen, akár egy, vagy háromezer kilométerre hajoltunk is egymástól oly életkoptató monotonossággal a gályapad-képernyőre. S azóta is írom-veszek-szem-könnyezem a sorokat feléd, mióta épp egy éve nem tartottad nívódnak, életritmusodnak megfelelőnek ezt a földi, s benne a magyar krecli framework-kiterjedést, és ukk-mukk-fukk magunkra hagytál bennünket. (De jó, hogy a neked szánt mondandómat nem kell fogalmi, fogalmazási keretekbe rendezni, szabadon pulzálnak feléd, hiszen még tudatfelszínre

sem kell hozni őket, mert szabadon ostromolnak téged, és akkor találkoznak veled, amikor csak akarnak, még gondolni sem kell rád: arra való a tudatalattim.)

Ezt akartad tudni?

Ezért kár volt.

Most megtudtad.

Hogy nem megy nélküled! Hogy semmilyen munka nem tetszik, mert nem te csináltad. Ezért kár volt... – mondja a felületes és közhelyes szófordulat-klisé. Pedig igazi nyomatékok csak a halál döntése hoz a pótolhatatlanság, egyediség, az arra születettség számára – épp, amikor a megszületett visszavonja magát megszületése dimenzióiból. (Ahogy a jó magyar kifejezés pontosan meg is érzékíti: „halálba dolgozni magát”, az nem egyfajta döntés a halál mellett? Akárcsak megadni magunkat a nem magunk diktálta „gyilkos tempó”-nak – lám, még egy plasztikus nyelvi sűrítmény.) Ezt a visszajelzést akartad? Nem bátorsággal, hanem magát a halált megvetve. Ugyanis a magadat halálba lavírozó helyzetekben már nem lehet veled vitatkozni, fenyegetőzni, könyörögni, kiabálni és bocsánatot kérni, módosítani, újramegkezdni... mert kiverekedted magadnak a végső szót. A mondat, a kijelentés, az ajtóbecsapás végén ott a pont helyén tátongó űr, ahová hiányod lemerült.

Megtudtad. S abban is igazad van, hogy ehhez az igazsághoz csak ezen a végzetes hiány kozmikus kiterjedésű, sötét és körvonalazhatatlan kompján juthattál el. Ahogy most ezzel a hiányodtól szaggatott szomorú év alatt jómagam is, s ahogy mindnyájan – még a nagy átkelő innenső oldalán.

Ahogy te látod – most minek, sőt: milyen felhatalmazás alapján írok múlt időt? – a világot, s abból desztillálva a betűket s építményüket: a könyvet, mindezt mégsem tudtad maradéktalanul magaddal vinni. Mert most én látom úgy a betű-házakat – nem a megtervezett, hanem éppen a megtervezésre váró könyveket, mert a vízióid, a betűkből kirakott (világ)rended belém költözött – itt, a magadtól elárvított sártekén. S ha el kell hinnem, hogy nem vagy, vajon ki, ki válthatná vissza a látható valóságba a *látást* – aki belőled költözött, oly végzetes végtelenséggel belém, hogy orfeuszi és sziszifuszi beteljesíthetetlenség árán tudjam meg, hogy ki vagy? (S nem voltál.)

Tisztességes, hiteles, érvényes nélküled folytatni? Miért ragaszkodom-ragaszkodunk a betűrendekhez e newtoni nehézkesű közegben, amelyet oly egyértelműen megtagadtál? Nem lehet-e, nekem-nekünk is oda írni-olvasni velük, ahol te most leledzel? („...az égre írnj, ha minden összetört!”)

Most boldog vagy? Ezzel a végleges tudással?

Bevallom, nemhogy elfog valahányszor a bizonytalanság, de állandó lakóként belémköltözött ez a legyengítő érzés. Vajon túltárgyalható ez a most életre lepecsételt, s ezzel örökké vált *copyright*? Folytatható más kézzel-névvvel a *layout*, amely végzetes örökérvényűséggel a mi szíami munkánkból fakadt, s csak kettőnkéből lélegzett, kapaszkodott ki a levegőre? Mi a hitelesebb: ezt elválni, vagy átzökkenteni egy másik sínparra, ahol már nem te vagy, hanem csak voltál?

Nem válaszolhatok, mert „fojtott szavunkra” nincs, aki feleljen.

Ölel: (Kőbányai) János

2016. január 17.